

INOVOVANÉ UČEBNÉ OSNOVY PRE PREDMET

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE	ISCED 2
VYUČOVACÍ JAZYK	SLOVENSKÝ JAZYK
VZDELÁVACIA OBLASŤ	JAZYK A KOMUNIKÁCIA
PREDMET	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
SKRATKA PREDMETU	SJL
ROČNÍK	PIATY
ČASOVÁ DOTÁCIA	5 HODÍN TÝŽDENNE 165 HODÍN ROČNE
MIESTO REALIZÁCIE	TRIEDA KNIŽNICA

Úvod

Vzdelávacie štandardy zo slovenského jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Obsahuje charakteristiku a kompetencie, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu a jednotlivých predmetových kompetencií. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávacie štandardy zo slovenského jazyka a literatúry je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

Charakteristika predmetu

Podstatou predmetu slovenský jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecno-vzdelávacích predmetov, obsahom ktorého sú dve vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra, pričom odporúčané vnútorné delenie predmetu je v pomere zložiek 3:2 a 2:2 alebo integrácia oboch zložiek.

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – jazyková zložka – si zachoval tabuľkovú formu, ktorá sa delí podľa komunikačných jazykových kompetencií – čítanie s porozumením, písanie a hovorenie (počúvanie je integrovanou súčasťou hovorenia).

Komunikačné jazykové kompetencie členia obsah učiva a výkon do uzavretých celkov na základe predmetových kompetencií. Kompetencie – čítanie s porozumením, písanie, hovorenie – je možné rozvíjať samostatne alebo ich vzájomne kombinovať. Postupnosť rozvíjania uvedených kompetencií je v právomoci učiteľa.

Vzdelávací štandard pre jazykovú zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- riadky: kontext, kľúčové kompetencie,
- stĺpce: predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie majú nadpredmetový charakter. Sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie sú špecifické pre konkrétny predmet. Majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria **aplikačný kontext** a **kľúčové pojmy**.

Aplikačný kontext sa stal v inovovanom vzdelávacom štandarde dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé slohové útvary/žánre stanovené v obsahovom štandarde. V rámci **kompetencie čítanie s porozumením** predstavuje textová zložka priestor na analýzu, t. j. priestor na vyvodzovanie, utvrdzovanie jednotlivých pojmov a nadobúdanie predmetových kompetencií.

Pri **kompetenciách písanie a hovorenie** žiak deklaruje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie formou tvorby konkrétneho slohového útvaru/žánru. Jednotlivé slohové útvary/žánre tak predstavujú priestor, v ktorom žiak aplikuje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie z jednotlivých jazykových rovín a slohu.

Pojmy tvoria druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné pojmy z oblasti jazykovedy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **pojmy**, ktoré sa v danom ročníku zavádzajú a obsahovo súvisia s predmetovou kompetenciou uvedenou v príslušnom riadku tabuľky. V niektorých ročníkoch nie je uvedený nový pojem, pretože príslušná kompetencia si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Poznávacie (kognitívne) kompetencie	Komunikačné kompetencie	Interpersonálne (sociálne) kompetencie	Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie
Kompetencia: používať kognitívne operácie	Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie	Kompetencia: akceptovať skupinové hodnoty	Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu
Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine	Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie	Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém
Kompetencia: kriticky myslieť	Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať	Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami	
Kompetencia: formulovať a riešiť problémy	Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konania inej osoby	Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život
Kompetencia: tvorivo myslieť			

Tabuľka 1 Komunikačné jazykové kompetencie 1		
Čítanie s porozumením	Písanie	Hovorenie
Predmetové kompetencie		
I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.
II. Pochopiť obsah textu.		II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.
III. Pochopiť kompozíciu textu.	II. Organizovať text z hľadiska kompozície.	III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.
	III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.	IV. Štylizovať text.
IV. Pochopiť gramatickú formu textu.	IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.	
	V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.	V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.
	VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.	
	VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.	

Inštrukcia

1) Jednotlivé tabuľky jazykových komunikačných kompetencií (čítanie s porozumením, písanie, hovorenie) sú v dokumente zaradené pod sebou, čo však neznamená, že učiteľ je povinný preberať ich v tej postupnosti, ako ich udáva pedagogický dokument. V právomoci učiteľa je rozhodnúť o postupe preberania jednotlivých komunikačných jazykových kompetencií a ich možnej kombinácii.

Tabuľka 2	Čítanie s porozumením	
I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.	Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.	
	Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.	
II. Pochopiť obsah textu.	Vyvodit' explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.	
	Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch.	
	Overiť si význam slova.	
	Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam.	
III. Pochopiť kompozíciu textu.	Prerozprávať obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.	
	Rozoznať a pomenovať časti vonkajšej kompozície textu.	
IV. Pochopiť gramatickú formu textu.	Rozoznať a pomenovať časti vnútornej kompozície umeleckého textu.	
	Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.	
	Určiť syntaktické zloženie viet.	
	Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.	

Tabuľka 3	Písanie	
I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.	Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu.	
	Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.	
II. Organizovať text z hľadiska kompozície.	Zostaviť osnovu, koncept.	
	Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.	
	Zoradiť motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu.	
	Prispôbiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.	

III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.	Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané štylistické prostriedky.
	Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka.
	Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.
IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.	Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.
	Utvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.
V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.	Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.
	Vybrať a použiť údaje z grafov a tabuliek.
	Vytvoriť graf a tabuľku.
VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.	Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.
	Vytvoriť modifikovaný text.
VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.	Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.
	Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.
	Vytvoriť čistopis.
	Skontrolovať a zhodnotiť spolužiakov text.

Tabuľka 4	Hovorenie
I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.	Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť.
	Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii.
	Zosúladiť jazykové a mimojazykové prostriedky s cieľom komunikácie.
	Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.
	Začať a ukončiť komunikáciu na určité tému.
	Zistiť pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.
	Analyzovať a zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu. Rešpektovať jazykové pravidlá.
II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.	Vybrať slová, vety a textové pasáže a použiť ich vo vlastnom prejave.
III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.	Využívať v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.
	Rešpektovať jazykové pravidlá.
IV. Štylizovať text.	Utvoriť jednoduché vety a súvetia.
	Využívať vo vetách správne gramatické tvary slov.
	Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu.
	Rešpektovať v ústnom prejave znaky slohových žánrov/útvarov.
	Rešpektovať jazykové pravidlá.
V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.	Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.
	Využívať gestikuláciu a mimiku.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
I. Zameriť svoje čítanie podľa potreby. 1. Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie. 2. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.	Optimálny I. Žiak 1.1 dokáže z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť správnosť vybraného textu v konkrétnej situácii. 1.2 dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch. 2.1 dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie. 2.2 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte. Minimálny I. Žiak 1.1 dokáže podľa zadaných kritérií vybrať text a odôvodniť správnosť výberu na základe subjektívnych pocitov. 1.2 dokáže reprodukovať definície slohových útvarov/žánrov. 2.1 dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam. 2.2 dokáže reprodukovať definície daných pojmov.	5. ročník <ul style="list-style-type: none"> • splývavá/viazaná výslovnosť • znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky • prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk • rozprávanie s prvkami opisu • opis pracovného postupu • interview

1 **Piaty ročník** základnej školy má v predmete slovenský jazyk a literatúra zabezpečiť plynulý prechod medzi prvým a druhým stupňom základnej školy. Obsahový štandard je z tohto dôvodu v 5. ročníku minimalizovaný. Dôraz sa kladie na skvalitňovanie a upevňovanie získaných vedomostí a nadobudnutých kompetencií z primárneho vzdelávania.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>II. Pochopiť obsah textu.</p> <p>1. Vyvodit' explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.</p> <p>2. Porozumieť' významu slov v umeleckých a vecných textoch.</p> <p>3. Overiť' si význam slova.</p> <p>4. Prerozprávať' obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.</p>	<p>Optimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže vyhľadať v texte explicitne a implicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému a správne spojiť jednotlivé údaje do komplexnej informácie.</p> <p>1.2 dokáže na základe explicitných a implicitných informácií v umeleckom texte analyzovať dej a vyvodit' pointu.</p> <p>1.3 dokáže vybrať zaujímavú myšlienku z textu a odôvodniť svoj výber.</p> <p>1.4 dokáže obhájiť svoje stanovisko a ako argumenty použiť niektoré poznatky získané analýzou textu.</p> <p>2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.</p> <p>2.2 dokáže na základe kontextu alebo pri jazykovej a štylistickej analýze textu odhadnúť významy lexikálnych jednotiek.</p> <p>3.1 si dokáže vybrať jazykovú príručku a overiť v nej význam neznámych lexikálnych jednotiek.</p> <p>4.1 dokáže prerozprávať obsah umeleckého textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti.</p> <p>4.2 dokáže vyjadriť názor na prečítaný text, jasne sformulovať svoj čitateľský zážitok.</p> <hr/> <p>Minimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať v texte explicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému.</p> <p>1.2 dokáže s pomocou učiteľa zo známeho umeleckého textu vyvodit' hlavnú myšlienku.</p> <p>2.1 dokáže reprodukovat' definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.</p> <p>2.2 dokáže s pomocou učiteľa vysvetliť význam známych lexikálnych jednotiek v texte.</p> <p>3.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať význam neznámych lexikálnych jednotiek v jazykových slovníkoch.</p> <p>4.1 dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah známeho umeleckého textu so zachovaním časovej postupnosti.</p> <p>4.2 dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.</p>	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovná zásoba • spisovný jazyk – nárečia • jednovýznamové a viacvýznamové slová • príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie • hlavná myšlienka • téma • poznámky/konspekt

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>III. Pochopiť kompozíciu textu.</p> <p>1. Rozoznať a pomenovať časti vonkajšej kompozície textu.</p> <p>2. Rozoznať časti vnútornej kompozície textu.</p>	<p>Optimálny III.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže rozlíšiť jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu a vyjadriť ich pri hlasnom čítaní.</p> <p>1.2 dokáže identifikovať znaky vonkajšej kompozície jednotlivých slohových útvarov/žánrov.</p> <p>2.1 dokáže posúdiť časovú a logickú nadväznosť udalostí v príbehu, resp. informácií v texte.</p> <hr/> <p>Minimálny III.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa pri čítaní rozlíšiť jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu.</p>	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • splývavá/viazaná výslovnosť • prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk
<p>IV. Pochopiť gramatickú formu textu.</p> <p>1. Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.</p> <p>2. Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.</p>	<p>Optimálny IV.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 pri hlasnom čítaní rešpektuje prostriedky nadväznosti: prestávka, dôraz, interpunkčné znamienka a typ písma (napr. kurzíva, tučné).</p> <p>2.1 dokáže určiť vzory podstatných a prídavných mien a svoje tvrdenie zdôvodniť.</p> <p>2.2 dokáže samostatne roztriediť podstatné a prídavné mená podľa gramatického rodu.</p> <p>2.3 dokáže vysvetliť úlohu slovík v rozprávaní, prídavných a podstatných mien v opise.</p> <p>2.4 dokáže vysvetliť dôležitosť gramatickej zhody medzi prídavnými a podstatnými menami pre porozumenie textu.</p> <p>2.5 dokáže vysvetliť význam jednotlivých stupňov prídavných mien v texte.</p> <hr/> <p>Minimálny IV.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 po predchádzajúcej príprave a s pomocou učiteľa rešpektuje pri hlasnom čítaní niektoré prostriedky nadväznosti.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa vymenovať jednotlivé vzory podstatných a prídavných mien.</p> <p>2.2 dokáže s pomocou učiteľa roztriediť podstatné mená podľa gramatického rodu.</p> <p>2.3 dokáže s pomocou učiteľa v známom texte vysvetliť vysokú frekvenciu slovík v rozprávaní.</p> <p>2.4 dokáže s pomocou učiteľa stupňovať akostné prídavné mená.</p>	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • ☐ prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk podstatné mená – ohybný slovný druh vzor: chlap, hrdina, dub, stroj • životné – neživotné • ☐ vzor: žena, ulica, dlaň, kosť • vzor: mesto, srdce, vysvedčenie, dievča • prídavné mená • akostné, vzťahové • stupňovanie • vzor: pekný, cudzí

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum. 1. Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu. 2. Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.	Optimálny I. Žiak 1.1 dokáže navrhnúť tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania. 2.1 dokáže na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner, ktorý zosúladí s témou písania a svoje rozhodnutie vie zdôvodniť.	5. ročník rozprávanie s prvkami opisu opis pracovného postupu interview
	Minimálny I. Žiak 1.1 si dokáže z navrhovaného súboru tém vybrať tú, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania. 2.1 dokáže z navrhnutého súboru žánrov s pomocou učiteľa vybrať ten, ktorý zodpovedá téme.	
II. Organizovať text z hľadiska kompozície. 1. Zostaviť osnovu, koncept. 2. Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti. 3. Prispôsobiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.	Optimálny II. Žiak 1.1 dokáže urobiť poznámky/konspekt v súlade s logikou východiskového textu. 2.1 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému rozprávanie s prvkami opisu a dodržaním časovej postupnosti. 2.2 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému opis pracovného postupu s dodržaním časovej a logickej postupnosti. 2.3 dokáže rozlíšiť interview od bežného rozhovoru. 2.4 dokáže vytvoriť, uskutočniť a zaznamenať interview na zadanú alebo voľnú tému. 2.5 dokáže samostatne vytvoriť otázky v súlade s témou interview a logicky ich zoradiť. 3.1 dokáže charakterizovať formálnu úpravu jednotlivých slohových útvarov/žánrov a uplatňuje ju pri písaní vlastných textov.	5. ročník poznámky /konspekt
	Minimálny II. Žiak 1.1 dokáže s pomocou učiteľa urobiť poznámky zo zadaného textu. 2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť jednoduché rozprávanie s prvkami opisu. 2.2 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť jednoduchý opis pracovného postupu. 2.3 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť text interview na zadanú tému, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu. 3.1 dokáže s pomocou učiteľa vo vlastných textoch uplatniť formálnu úpravu jednotlivých slohových útvarov/žánrov	

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon	Pojmy
<p>III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.</p> <p>1. Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané stylistické prostriedky.</p> <p>2. Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka.</p> <p>3. Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.</p>	<p>Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.</p> <p>Optimálny III.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže prispôbiť lexiku textu cieľu písania a komunikačnej situácii a pri tvorbe vlastného textu využíva čo najširšiu slovnú zásobu s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie.</p> <p>2.1 dokáže rozlíšiť príslovie, porekadlo, pranostiku, prirovnanie a použiť ich vo vlastnom texte.</p> <p>2.2 dokáže rozlíšiť spisovné a nárečové slová a použiť ich vo vlastnom texte.</p> <p>2.3 dokáže rozlíšiť jednovýznamové a viacvýznamové slová a použiť ich vo vlastnom texte.</p> <p>3.1 pozná funkciu jednotlivých jazykových príručiek a vie si vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku.</p> <p>Minimálny výkon III.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 pri tvorbe textu využíva obmedzenú lexiku, často nevhodne opakuje slová v rámci textu.</p> <p>2.1 dokáže reprodukovat' definície pojmov príslovie, pranostika, prirovnanie.</p> <p>2.2 dokáže reprodukovat' definície pojmov spisovný jazyk a nárečie.</p> <p>2.3 dokáže reprodukovat' definície jednovýznamových a viacvýznamových slov.</p> <p>3.1 dokáže na základe odporúčania učiteľa vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých v texte.</p>	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovná zásoba • spisovný jazyk – nárečie • jednovýznamové, viacvýznamové slová • príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie
<p>IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.</p> <p>1. Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.</p>	<p>Optimálny IV.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety, pričom dodržiava správny slovosled a interpunkciu.</p> <p>Minimálny IV</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé a jednoduché rozvité vety.</p>	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovosled

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.</p> <p>1. Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.</p>	<p>Optimálny V.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať vhodné informácie, zapísať si ich a využiť vo vlastnom texte.</p> <p>1.2 dokáže zdôvodniť výber a použitie rozličných informácií z iných zdrojov vo svojom texte.</p> <p>Minimálny V.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže využiť zadanú informáciu alebo časť textu vo vlastnom texte.</p>	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> poznámky /konspekt
<p>VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.</p> <p>1. Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.</p> <p>2. Vytvoriť modifikovaný text.</p>	<p>Optimálny VI.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže odlíšiť a porovnať slohové útvary/žánre.</p> <p>2.1 dokáže samostatne aplikovať svoje vedomosti o jednotlivých žánroch/útvoroch pri transformácii z jedného žánru do druhého.</p> <p>Minimálny VI</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa a podľa vopred stanovených kritérií porovnať slohové útvary/žánre.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa doplniť do rozprávania jednoduchý opis.</p>	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> poznámky /konspekt

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.</p> <p>1. Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.</p> <p>2. Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.</p> <p>3. Vytvoriť čistopis.</p>	<p>Optimálny VII.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom pri oprave aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu.</p> <p>2.1 dokáže nahlas plynulo prečítať svoj text, pričom správne artikuluje, intonuje, prispôsobuje tempo svojho prejavu poslucháčom.</p> <p>2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa), opraviť obsahové a formálne chyby s cieľom zlepšiť organizáciu a nadväznosť myšlienok v texte.</p> <p>3.1 dokáže napísať čistopis.</p> <hr/> <p>Minimálny VII.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže na podnet a s pomocou učiteľa identifikovať chyby vo svojom texte.</p> <p>2.1 dokáže po príprave nahlas prečítať svoj text.</p> <p>2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých a s pomocou učiteľa dokáže opraviť identifikované chyby.</p>	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • splývavá/viazaná výslovnosť • prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk • znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky • prestávka, sila hlasu • dôraz • slovná zásoba • spisovný jazyk – nárečie • jednovýznamové, viacvýznamové slová • príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie • podstatné mená – ohybný slovný druh • vzory: chlap, hrdina, dub, stroj • životné – neživotné • vzory: žena, ulica, dľaň, kosť • vzory: mesto, srdce, vysvedčenie, dievča • prídavné mená: akostné, vzťahové • stupňovanie • vzory: pekný, cudzí • predložková väzba • slovosled

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum. 1.Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť . 2.Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii. 3.Zosúladiť jazykové prostriedky s cieľom komunikácie. 4.Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím. 5.Zistiť pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu. 6.Rešpektovať jazykové pravidlá.	Optimálny I. Žiak 1.1 dokáže sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty. 2.1 dokáže samostatne zvoliť a sformulovať tému komunikácie. 2.2 dokáže samostatne a pohotovo sformulovať základné myšlienky na tému komunikácie a zrozumiteľne ich vysloviť. 2.3 dokáže samostatne sformulovať súvislý text na určenú tému. 2.4 dokáže podľa logickej postupnosti usporiadať svoju výpoveď. 3.1 dokáže použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou. 4.1 dokáže v danej komunikačnej situácii použiť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje. 4.2 v komunikácii vhodne využíva zvukovú stránku prejavu. 5.1 dokáže správne a spoločensky vhodne sformulovať otázky, aby zistil, ako poslucháči porozumeli jeho prejavu.	5. ročník <ul style="list-style-type: none"> • splývavá/viazaná výslovnosť • znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky • prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk • slovná zásoba • spisovný jazyk – nárečie • jednovýznamové, viacvýznamové slová • príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie • argument, dokazovanie
		Minimálny I. Žiak 1.1 dokáže jednoduchým spôsobom vyjadriť vlastný názor na určitú tému a predovšetkým použiť subjektívne argumenty. 2.1 si dokáže vybrať jednu z ponúknutých komunikačných tém. 2.2 dokáže po príprave sformulovať myšlienky na určenú tému. 2.3 dokáže vytvoriť krátky prejav na určenú tému. 2.4 dokáže s pomocou učiteľa opraviť chyby v logickom usporiadaní svojej výpovede. 3.1 dokáže vo vlastnom prejave použiť obmedzenú lexiku a často opakuje slová. 4.1 po vyzvaní učiteľom dokáže zmeniť silu hlasu. 5.1 dokáže po príprave sformulovať jednoduché otázky, aby si preveril, či poslucháči porozumeli jeho prejavu.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
II. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov. 1. Vybrať slová, vety a textové pasáže a použiť ich vo vlastnom prejave.	Optimálny II. Žiak 1.1 dokáže vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.	5. ročník <ul style="list-style-type: none"> poznámky/konspekt
	Minimálny II. Žiak 1.1 dokáže vo vlastnom prejave s pomocou učiteľa vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.	
III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku. 1. Využívať v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov. 2. Rešpektovať jazykové pravidlá.	Optimálny III. Žiak 1.1 dokáže v danej komunikačnej situácii využívať vhodné jazykové prostriedky s ohľadom na cieľ, obsah a adresáta komunikácie.	5. ročník <ul style="list-style-type: none"> splývavá/viazaná výslovnosť znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky prestávka, sila hlasu, dôraz hlavný slovný prízvuk slovná zásoba spisovný jazyk – nárečie jednovýznamové, viacvýznamové slová príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie slovosled
	Minimálny III. Žiak 1.1 dokáže po upozornení nahradiť nespisovné jazykové prostriedky spisovnými.	
IV. Štylizovať text. 1. Utvoriť jednoduché vety. 2. Využívať vo vetách správne gramatické tvary slov. 3. Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu. 4. Rešpektovať jazykové pravidlá.	Optimálny IV. Žiak 1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety, pričom dodržiava správny slovosled a intonáciu. 2.1 dokáže počas komunikácie opraviť alebo preformulovať vety vo svojej výpovedi. 2.2 dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov. 3.1 dokáže samostatne vytvoriť logicky usporiadaný súvislý text.	
	Minimálny IV. Žiak 1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety. 2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť krátky text.	

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky. 1. Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu. 2. Využívať gestikuláciu a mimiku.	Optimálny V. Žiak 1.1 sa dokáže v danej komunikačnej situácii plynule a zrozumiteľne vyjadrovať. 2.1 dokáže v komunikačnej situácii primerane gestikulovať a používať vhodnú mimiku. Minimálny V. Žiak 1.1 dokáže po upozornení zmeniť silu hlasu. 2.1 dokáže po upozornení vo svojom prejave upraviť gestikuláciu a mimiku.	5. ročník <ul style="list-style-type: none"> • splývavá/viazaná výslovnosť • ☐ znelé a neznelé, znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky • ☐ prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk

Literárna zložka

Cieľom vyučovania literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov.

Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako všestranného osvojovania umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne (charakteristickej hlavne pre 1. stupeň ZŠ) cez schopnosť analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t.j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie).

Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie.

Základnou úlohou literárnej výchovy na 2. stupni ZŠ je postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením;
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu;
- hodnotenie textu.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – **literárna zložka** – si zachoval tabuľkovú formu. Inovovaná forma neobsahuje popis procesualnej stránky nadobúdania vzdelávacieho obsahu.

Vzdelávací štandard pre literárnu zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- **riadky:** kontext, kľúčové kompetencie;
- **stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie nie sú charakteristické pre literárnu zložku predmetu, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa. **Predmetové kompetencie** majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria **kontext a pojmy**.

Kontext v inovovanom vzdelávacom štandarde sa stal dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé literárne žánre stanovené v obsahovom štandarde. Kontext predstavuje priestor pre rozvoj čitateľských a interpretačných kompetencií, ktoré sú spojené s osvojovaním si základných teoretických poznatkov o literatúre.

Pojmy predstavujú druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné literárnovedné pojmy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **novozavedené pojmy**, ktoré obsahovo súvisia s predmetovými kompetenciami. V niektorých ročníkoch nie je uvádzaný novozavedený pojem, pretože funkcia príslušnej kompetencie si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom, prípadne v konkrétnom ročníku daného dvojročného obdobia sa nové pojmy nezavádzajú z toho dôvodu, aby vznikol priestor na opakovanie už zavedených pojmov v textoch s analogickou štruktúrou.

Výkon je definovaný dvoma úrovňami, a to optimálnou (najvyššou – výborný) a minimálnou (najnižšou akceptovateľnou – dostatočný) úrovňou. Inštitucionálne (školskou inšpekciou, národnými testami a pod.) je merateľný na konci piateho, siedmeho a deviateho ročníka.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Poznávacie (kognitívne) kompetencie	Komunikačné kompetencie	Interpersonálne (sociálne) kompetencie	Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie
Kompetencia: používať kognitívne operácie	Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie	Kompetencia: akceptovať skupinovú hodnotu	Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu
Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine	Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie	Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém
Kompetencia: kriticky myslieť	Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať	Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami	
Kompetencia: formulovať a riešiť problémy	Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konaní inej osoby	Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život
Kompetencia: tvorivo myslieť			

POZNÁVACIE A ČITATELSKÉ KOMPETENCIE

1. Recitovať spamäti prozaické a básnické diela.
2. Nahlas a plynule čítať umelecký alebo náučný text.
3. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.
4. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.
5. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.
6. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
7. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
8. Usporiadať známe javy do tried.
9. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
10. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
11. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
12. Transformovať literárny text.
13. Vytvoriť krátky umelecký alebo náučný text.
14. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
15. Vedieť získať informácie z knižných a elektronických zdrojov.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): básň, pieseň

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon	Pojmy
	Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	
<p>1.Recitovať spamäti prozaické a básnické diela.</p> <p>2.Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.</p> <p>3.Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>4.Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>5.Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.</p> <p>6.Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.</p> <p>7.Sformulovať vlastné hodnotenie diela.</p>	<p><u>Optimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> · dokáže recitovať básň tak, aby vyjadril rytmickú usporiadanosť básnického textu, správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. · dokáže vysvetliť pojem rytmus v básni. · dokáže vysvetliť pojem personifikácia, epiteton a vyhľadať ich v neznámom texte. · dokáže vysvetliť pojem refrén a vyhľadať ho v neznámom texte. · dokáže vytvoriť personifikáciu, epiteton. · dokáže analyzovať básň z hľadiska témy, kompozície, štylizácie a metriky. · dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. <hr/> <p><u>Minimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> · dokáže po predchádzajúcej príprave plynulo prečítať text známej básne. · dokáže reprodukovať definíciu pojmu rytmus. · dokáže reprodukovať definíciu pojmu personifikácia, epiteton. · dokáže v texte, ktorý sa už štylisticky analyzoval, určiť refrén. · dokáže v texte, ktorý sa už štylisticky analyzoval, určiť personifikáciu, epiteton. · dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · pieseň · rytmus · personifikácia/zosobnenie · epiteton · refrén · téma

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): báseň, prozaický text

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvorivo myslieť

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>1.Nahlas a plynulo čítať umelecký text.</p> <p>2.Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.</p> <p>3.Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>4.Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>5.Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.</p> <p>6.Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.</p> <p>7.Sformulovať vlastné hodnotenie diela.</p>	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> · dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. · dokáže predniesť báseň tak, aby vyjadril rytmickú usporiadanosť básnického textu. · dokáže vysvetliť pojem nonsens. · dokáže na konkrétnej ukážke vysvetliť podstatu nonsensu. · dokáže vytvoriť krátky text s prvkami nonsensu. · dokáže analyzovať úryvok alebo celé dielo z hľadiska témy, kompozície, štylizácie a metriky. · dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. <hr/> <p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> · dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam. · dokáže reprodukovať definíciu nonsensu. · dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> · nonsens

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): filmová/televízna rozprávka

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať a reflektovať vlastnú identitu; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>1. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.</p> <p>2. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.</p> <p>3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.</p> <p>6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.</p> <p>7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela.</p> <p>8. Transformovať literárny text.</p>	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> · dokáže plynulo čítať dramatický text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. · dokáže výrazne prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatického textu v súlade s ich charakterom. · dokáže vysvetliť rozdiel medzi rozprávkou ako literárnym žánrom a filmovou/televíznou rozprávkou. · dokáže vysvetliť pojem scenár a úlohu scenáristu. · dokáže vysvetliť funkciu herca a režiséra pri realizácii dramatického diela. · dokáže na základe analýzy vytvoriť dejovú osnovu literárneho/audiovizuálneho diela. · dokáže na základe analýzy prerozprávať obsah literárneho/audiovizuálneho diela. · dokáže na základe analýzy určiť hlavné a vedľajšie postavy diela. · dokáže na základe analýzy sformulovať hlavnú myšlienku literárneho/audiovizuálneho diela. · dokáže vyjadriť svoj čitateľský/divácky zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. · dokáže zdramatizovať literárny text do podoby jednoduchého scenára. <p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> · dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať dramatický text. · dokáže reprodukovať definíciu filmovej/televíznej rozprávky. · dokáže reprodukovať definície pojmov scenár a scenárista. · dokáže zreprodukovať definície pojmov herec a režisér. · dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah literárneho/audiovizuálneho diela. · dokáže vyjadriť svoj čitateľský/divácky zážitok. 	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> · filmová/televízna rozprávka · téma · scenár · scenárista · režisér · herec · dramaturg · dialóg

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): ľudová povesť; autorská povesť; legenda

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vytvárať a reflektovať vlastnú identitu; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.</p> <p>2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.</p> <p>5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.</p> <p>6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela.</p> <p>7. Vytvoriť krátky umelecký text.</p>	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> · dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. · dokáže vysvetliť pojmy ľudová povesť, autorská povesť a legenda. · dokáže vysvetliť rozdiely medzi ľudovou povesťou a autorskou povesťou. · dokáže vysvetliť rozdiely medzi povesťou a legendou. · dokáže vyhľadať reálne a fantastické prvky v legende. · dokáže na základe analýzy vytvoriť dejovú osnovu literárneho diela. · dokáže na základe analýzy prerozprávať obsah literárneho diela. · dokáže na základe analýzy určiť hlavné a vedľajšie postavy diela. · dokáže na základe analýzy sformulovať hlavnú myšlienku literárneho diela. · dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. · dokáže vymyslieť povesť viažucu sa na konkrétne miesto v regióne, historickú udalosť alebo postavu. <p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> · dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať umelecký text. · dokáže reprodukovať definície pojmov ľudová povesť, autorská povesť a legenda. · dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah literárneho diela. · dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> · ľudová povesť · autorská povesť · legenda · téma · rozprávač

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): náučná literatúra; encyklopédia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; formulovať a riešiť problémy; tvorivo myslieť; tvoriť, prijímať a spracovávať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; vytvárať vlastný hodnotový systém.

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>1. Nahlas a plynulo čítať náučný text.</p> <p>2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>4. Vytvoriť krátky náučný text.</p> <p>5. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.</p> <p>6. Vedieť získať informácie z knižných a elektronických zdrojov.</p>	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> · dokáže plynulo čítať súvislý náučný text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. · dokáže vysvetliť pojmy náučná literatúra a encyklopédia. · dokáže na základe analýzy odlíšiť náučný text od umeleckého textu a svoj názor odôvodniť. · dokáže vysvetliť, ako sú zoradené informácie v encyklopédii. · dokáže vytvoriť encyklopedické heslo. · dokáže v encyklopédii vyhľadať informácie podľa hesiel. · dokáže získať potrebné informácie v príslušnej encyklopédii a použiť ich. <p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> · dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať náučný text. · dokáže reprodukovať definície pojmov náučná literatúra a encyklopédia. · dokáže v encyklopédii vyhľadať požadované heslo. 	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> · náučná literatúra · encyklopédia

DIKTÁTY				PÍŠOMNÉ PRÁCE	
Ročník	Počet	Zameranie	Rozsah	Počet	Zameranie
5. ročník	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ • opakovanie zo 4. ročníka ✓ • podstatné mená ✓ • prídavné mená ✓ • slovesá 	50 – 60 plnovýznamových slov	1	<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozprávanie s prvkami opisu

Slohové práce hodnotiť podľa týchto kritérií:

1. Vonkajšia forma (max. 4 body)

Celková úprava	
Čitateľnosť	Zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržanie diakritických znamienok. Každé písmeno musí byť jasne identifikovateľné tak, aby nemohlo prísť k jeho zámene za iné písmeno.
Zreteľné grafické členenie odsekov	Na začiatku každého odseku treba začať písať asi 1,5 – 2 cm od začiatku daného riadka.
Prepísanie práce z konceptu do čistopisu	Práca musí byť za daný časový limit kompletne prepísaná z konceptu do čistopisu; v inom prípade sa nemôže prideliť maximálny počet bodov za vonkajšiu formu. Pre potreby hodnotenia vnútornej formy a celkového dojmu sa však pokračuje v hodnotení práce v koncepte na tom mieste, kde sa končí neúplný čistopis.
Čistota textu	Bez škrtania. V čistopise žiaci nemajú škrtat', v nevyhnutnom prípade majú dať chybné napísané slovo do okrúhlych zátvoriek a prečiarknuť ho vodorovnou čiarou.
Dodržiavanie okrajov	Dodržiavanie okrajov: vnútorných aj vonkajších; v prípade potreby slová na konci riadkov rozdeľovať.
Dodržanie predpísaného rozsahu	Ak žiaci napíšu menej alebo viacej ako je predpísaný rozsah, t.j. zákonite nezískajú maximálny počet bodov za vonkajšiu formu.

2. Vnútorňá forma (max. 20 bodov)

Obsah (max. 4 body)	
Dodržanie témy	Práca musí reagovať na všetky kľúčové slová v zadaní, v názve.
Myšlienkové vyústenie	Zakončenie práce, záver. Rozprávanie – príbeh s pointou. Úvaha – primeranosť vyjadrovania sa veku žiakov. Výklad – vysvetlenie problému.

Kompozícia (max. 4 body)	
Uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu	Dodržanie žánrovej formy.
Vnútorňá stavba, členenie textu	Členenie do myšlienkových celkov – odsekov, vyváženosť jednotlivých častí. Rozprávanie – zápletká, zauzľovanie deja, vyvrcholenie deja, nečakaný obrat v deji, rozuzlenie; jednoduché

	rozprávanie – úvod, jadro, záver; časový sled; pásmo rozprávača, pásmo postáv.
--	--

Nadväznosť a logickosť textu	Úvaha – citáty, umelecké prostriedky, vlastné myšlienky a hodnotenie problému. Výklad – vyváženosť argumentácie a sprievodných vysvetlení.
------------------------------	--

Jazyk (max. 4 body)	
Správne využitie slovných druhov	Slovné druhy typické pre daný slohový postup a útvar/žáner.
Morfologická správnosť jazykových prostriedkov	Správne väzby slovies, správne pádové koncovky a pod.
Syntaktická správnosť jazykových prostriedkov	Správne postavenia prívlastkov, slovosled a pod.
Rôznorodosť, variabilnosť	Rôznorodé syntaktické prostriedky i slovné druhy. Neopakovanie slov. Šírka slovnej zásoby. Rozprávanie – použitie častíc, citosloviec. Úvaha – umelecké prostriedky. Výklad – vedeckosť jazyka, pravdivosť uvedených faktov. Opis – primeranosť jazyka – prirovnania, neutrálnosť.

Pravopis (max. 4 body)	
4 body	0 – 4 chyby
3 body	5 – 8 chýb
2 body	9 – 12 chýb
1 bod	13 – 16 chýb
0 bodov	17 a viac chýb

Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. (Napri.: Ríchly chlapec mal ríchly krok. = 1 chyba) Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Štýl (max. 4 body)	
Správna štylizácia viet	Zrozumiteľnosť textu ako celku.
Tvorivosť	Tvorivá lexika.
Pútavosť	Podanie zaujímavou, nezvyčajnou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi zvedavosť.

Celkový dojem (max. 4 body)	
Celkové vyznenie práce po jej prvom prečítaní.	
Práca by nemala obsahovať	Nelogické názory, protispoločenské postoje, protihumánne a neetické názory, názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia, iné.

Hodnotiacia stupnica

DIKÁTY		PÍ SOMNÉ PRÁCE	
Známka	Chyby v diktáte	Známka	Body
1	0 – 1 chyba	1	28– 26 bodov
2	2 – 3 chyby	2	25– 21 bodov
3	4 – 7 chýb	3	20– 14 bodov
4	8 – 10 chýb	4	13 – 9 bodov
5	11 a viac chýb	5	8– 0 bodov

Poznámka:

- Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za 1 chybu. Napr.: Ríchly chlapec mal ríchly krok. = 1 chyba
- Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Metódy a formy práce

Pri vyučovaní je potrebné maximálne vystaviť žiaka cieľovému jazyku zo strany učiteľa a výukových materiálov (CD, DVD, multimediálnych programov a pod.) Vyučovať v malej komunite s využitím rôznych foriem práce.

Metódy práce:

- výklad,
- motivačné metódy rozhovoru,
- reproduktívne i produktívne metódy upevňovania učiva,
- demonštračné vizuálne i audiovizuálne metódy,
- dramatizačné metódy,
- interaktívne metódy,
- heuristické metódy projektovej práce,
- problémová.

Formy práce:

- individuálna a skupinová práca žiakov, tímové hry,
- práca vo dvojici,
- frontálna výučba,
- práca s učebnicou, pracovným zošitom, multimediálnymi programami, CD, časopisom a internetom.

Hodnotenie predmetu

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Základným dokumentom, ktorým sa budeme riadiť, sú Metodické pokyny na hodnotenie žiakov ZŠ č. 22/2011. V triedach, v ktorých je väčší počet žiakov zo SZP učiteľ prihliada na túto skutočnosť. Môže znížiť obsah učiva (maximálne 10 %), náročnosť písomných, kontrolných prác. Musí byť však zachovaný predpísaný tematický obsah.

Predmet v 5. ročníku je klasifikovaný.

Kritériá hodnotenia zisťujú či žiak vzdelávací výstup – výkonový štandard zvládol, alebo nie. Pri verbálnej forme sa zisťuje a hodnotí najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.

Písomnou formou sa kontroluje a hodnotí osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém.

Pri praktických aktivitách udeľujeme slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Preveruje sa úroveň samostatnej práce žiakov a schopností práce s textom.

Harmonogram písomných prác

Ročník	Vstupný test	1.slohová práca	2.slohová práca	3.slohová práca	Výstupný test	Diktáty
5.	september	Rozprávanie s prvkami opisu	-	-	jún	4

Klasifikačná stupnica pre diktáty

Počet chýb	Známka
0 – 1	1
2 – 3	2
4 – 7	3
8 – 10	4
11 – viac	5

Hodnotenie písomných prác

Percentuálna úspešnosť	Známka
100% - 90%	1
89% - 75%	2
74% - 55%	3
54% - 35%	4
34% - 0%	5

V žiackych ústnych i písomných prejavoch hodnotíme:

- obsahovú správnosť,
- myšlienkovú nadväznosť,

- výrazovú vecnosť, primeranosť, súvislosť a ucelenosť,
- gramatickú správnosť,
- výslovnosť,
- používanie suprasegmentálnych javov.

Žiacke slohové práce sú prácami komplexnej kontrolnej povahy, lebo preverujú slohovú i jazykovú úroveň a stupeň rozvoja myslenia. Preto i hodnotenie je náročné - dve známky vyjadrené slovne – výborný/výborný, výborný/chválitebný, ... Znamky vyjadrujú hodnotenie dodržania slohového útvaru, slohového postupu, štylizácie, pravopisu, estetickej úpravy textu.

Najväčšiu pozornosť učiteľ venuje oprave štylistických chýb (používaniu zbytočných a nepotrebných slov – ten, to, taký; nefunkčnému používaniu zámen ja, on; nadmernému používaniu spojky a, keď; mechanickému opakovaniu toho istého slova, dlhým súvetiam a chybám v slovoslede.

Počet hodín v tematických celkoch

Jazyk a komunikácia - 3 hodiny týždenne / 99 hodín ročne

Tematický celok	Počet hodín
Opakovanie učiva zo 4. ročníka	10
Zhovárame sa a diskutujeme (zvuková stránka jazyka a pravopis)	12
Píšeme si so známymi (morfológia – zámená, číslovky)	7
Chceme byť informovaní (morfológia – podstatné mená)	17
Informujeme včas s správne (morfológia – podstatné mená)	16
Opisujeme svet vôkol nás (morfológia – prídavné mená; lexikológia)	13
Tvoríme jednoduché príbehy (morfológia – slovesá; lexikológia)	5
Príbeh a opis patria k sebe (lexikológia)	6
Zhotovujeme podľa návodu (lexikológia, národný jazyk)	3
Opakovanie učiva z 5. ročníka	10

Spolu 99

Literatúra – 2 hodiny týždenne /66 hodín ročne

Tematický celok	Počet hodín
Úvod do literatúry	7
V ríši rozprávok	22
Pozrime si rozprávku	6
Čo opriadli povesti	11
Príbehy spred tisícročí	6
Príbehy na rýchle čítanie	6
Vedomosti z každej oblasti	6
Opakovanie učiva 5. ročníka	2

Spolu 66

Prierezové témy

Prierezová téma	Tematický celok	Téma
Osobnostný a sociálny rozvoj	Opakovanie učiva zo 4. ročníka	Opakovanie viet podľa obsahu, funkcie vety v jazyku
	Opakovanie učiva zo 4. ročníka	Opakovanie slovies
	Zhovárame sa a diskutujeme	Diskusia – organizovaná výmena názorov
	Informujeme včas a správne	Plagát – verejné oznámenie o podujatí – vytvorenie plagátu – práca v skupinách
	V ríši rozprávok	Zlatá páva – rozbor rozprávky
	Edomosti z každej oblasti	Mimočítankové čítanie - beseda o prečítaných knihách
Environmentálna výchova	Opakovanie učiva zo 4. ročníka	Opakovanie podstatných mien, prídavných mien
	Príbeh a opis patria k sebe	Rozprávanie s prvkami opisu
	Píšeme si so známymi	Osobné a privlastňovacie zámená
	Zhotovujeme podľa návodu	Opis pracovnej činnosti – vysádzanie ihličnanov – zastúpenie slovies
	V ríši rozprávok	Vták Hrom – rozbor rozprávky
	V ríši rozprávok	Sitno – rozbor rozprávky
	Pozrime si rozprávku	Perinbaba - rozbor filmovej rozprávky
Mediálna výchova	Píšeme si so známymi	SMS, e-mail
	Informujeme včas a správne	Reklama – letáky, billboardy. Reklama v médiách, na internete
	Opakovanie učiva z piateho ročníka	Lexikológia – upevňovanie poznatkov, práca s textom, práca so slovníkmi
	Pozrime si rozprávku	Poznávame filmovú a televíznu rozprávku
	Vedomosti z každej oblasti	Encyklopédie na internete
Multikultúrna výchova	Zhotovujeme podľa návodu	Spisovný jazyk a nárečie. Nárečové oblasti na Slovensku

	Informujeme včas a správne	Pozvánka – charakteristika, návrh pozvánky
	Čo opriadli povesti	Zakopaný meč pod Zobororm – rozbor povesti
	Príbehy spred tisícročí	Kliment: Život Konštantína - rozbor legendy
	V ríši rozprávok	Na návšteve u rozprávkarov – autor-ské rozprávky
Výchova k manželstvu a rodičovstvu	Píšeme si so známymi	Súkromný list – hlavné znaky, štruktúra – miesto, dátum, oslovenie, pozdrav, podpis
	Opisujeme svet vôkol nás	Opisujeme obrázok/ilustráciu, opisujeme osobu – štylistické využitie akostných a vzťahových prídavných mien
	Úvod do literatúry	Uspávanky a ľúbostné piesne
	V ríši rozprávok	Deväťdesiatdeväť bratov a stý Ruža - rozbor rozprávky
Ochrana života a zdravia	Píšeme si so známymi	Ako sa učiť. Piktogramy, mapy, grafy a ich čítanie
	Chceme byť informovaní	Správa – informácia, ktorá sa už odohrala
	V ríši rozprávok	Poézia nonsensu
	V ríši rozprávok	Roald Dahl – Čarodejnice – rozbor rozprávky
	Príbehy spred tisícročí	Jacopo de Voragine: Legenda o sv. Jurajovi - rozbor legendy

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

autor/ka	učebnica
J. KRAJČOVIČOVÁ – J. KESSELOVÁ – M. SEDLÁKOVÁ – Z. HIRSCHNEROVÁ	Slovenský jazyk pre 5. ročník základných škôl
J. KRAJČOVIČOVÁ – J. KRAJČOVIČOVÁ	Literárna výchova pre 5. ročník základných škôl
I. KRÁLIKOVÁ – M. LENDACKÁ – E. POLÁNYIOVÁ	Hravá literatúra
E. DZURKOVÁ – M. ANDREJČÁKOVÁ – M. CIVÁŇOVÁ – L. ŽIGOVÁ	Hravá slovenčina

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre príslušný predmet.